

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 210/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. O., P., zastúpenej advokátom JUDr. M. P., P., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 151/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. O. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. februára 2013 doručená sťažnosť J. O., P. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 151/2008, ktorou žiadala vydať tento nález:

„1. Základné právo J. O. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/151/2008 predtým pod sp. zn. 5 C/233/2000 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/151/2008 predtým 5 C/233/2000 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. J. O. priznáva finančné zadosťučinenie v sume predstavujúcej 12.000,00 € (slovom dvanásťtisíc eur), ktoré je povinný Okresný súd Piešťany jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť J. O. trovy právneho zastúpenia v sume 589,90 € (slovom: päťstoosemdesiatdeväť eur a deväťdesiat centov) na účet právneho zástupcu JUDr. M. P. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu, jej príloh a spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 151/2008, ktorý ústavný súd pre účely rozhodovania o sťažnosti pripojil, v tomto konaní sa žalobou doručenu okresnému súdu 26. októbra 2000 S. B. (ďalej len „žalobkyňa“) domáhala proti sťažovateľke a J. O. (manželovi sťažovateľky) vypratania nehnuteľnosti v k. ú. P., a to rodinného domu súp. č. 72, postaveného na parc. č. 3325/1 a parc. č. 3325/1 zastavané plochy o výmere 415 m² zapísaných na LV č. 783 na Správe katastra P. (ďalej len „nehnutelnosť“). Žalobkyňa žalobu odôvodnila tým, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti, pričom vlastnícke právo nadobudla ako kupujúca na základe kúpnej zmluvy z 20. septembra 1999 uzatvorenej so sťažovateľkou a jej manželom ako predávajúcimi (ďalej len „kúpna zmluva“), ktorí sa zaviazali nehnuteľnosť do ôsmich mesiacov od účinnosti kúpnej zmluvy vypratať, avšak neurobili tak ani na výzvu žalobkyne. Vec bola na okresnom súde pôvodne vedená pod sp. zn. 5 C 233/2000 a neskôr pod sp. zn. 4 C 151/2008.

Okresný súd po doručení žaloby (26. októbra 2000) vyzval sťažovateľku a jej manžela, aby sa k nej vyjadrili (11. júla 2003). Sťažovateľka a jej manžel, zastúpení advokátkou, doručili okresnému súdu 3. septembra 2003 vyjadrenie, v ktorom uviedli, že na okresnom súde prebieha konanie o neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorou žalobkyňa nehnuteľnosť od sťažovateľky a jej manžela nadobudla, a to pod sp. zn. 11 C 234/01.

Sťažovateľka a jej manžel preto navrhli konanie o vypratanie nehnuteľnosti vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 5 C 233/00 prerušiť do právoplatného skončenia konania o neplatnosť kúpnej zmluvy vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 11 C 234/01. Na základe tohto návrhu bol 31. augusta 2004 pripojený spis okresného súdu sp. zn. 11 C 234/01 (vylúčený bol 7. januára 2005). Okresný súd nariadil 21. októbra 2004 termín pojednávania na 26. november 2004, na ktorom sťažovateľka a jej manžel zotrvali na návrhu na prerušenie konania.

Okresný súd uznesením č. k. 5 C 233/00-29 z 22. decembra 2004 konanie prerušil do právoplatného skončenia veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 234/01. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 19. januára 2005.

Následne okresný súd vo veci sp. zn. 4 C 151/2008 (o vypratanie nehnuteľnosti) zisťoval stav veci vedenej pod sp. zn. 11 C 234/01, neskôr vedenej pod sp. zn. 6 C 32/2008 (o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy).

Sťažovateľka a jej manžel doručili vo veci sp. zn. 4 C 151/2008 okresnému súdu 25. júna 2012 podanie, v ktorom uviedli, že kúpna zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom najmä z dôvodu, že žalobkyňa v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy bola cudzou štátnou príslušníčkou (občanom Chorvátskej republiky), pričom takáto osoba nebola oprávnená nadobúdať nehnuteľnosti na území Slovenskej republiky, a preto je návrh na vypratanie nehnuteľnosti neopodstatnený. Ďalej uviedli, že pokiaľ podaním z 24. októbra 2011 navrhla sťažovateľka a jej manžel konanie prerušiť do skončenia konania o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy (ako bolo dodatočne 27. júna 2012 okresným súdom zistené, toto podanie bolo založené do spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 32/2008), má ho okresný súd považovať za bezpredmetné. Zároveň žiadali okresný súd, aby vo veci konal.

Sťažovateľka a jej manžel podali 6. augusta 2012 predsedovi okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 151/2008, ktorú vybavil predseda okresného súdu upovedomením o spôsobe vybavenia sťažnosti sp. zn. Spr. 501/12 z 30. augusta 2012. Predseda okresného súdu považoval sťažnosť za neopodstatnenú

s poukazom na to, že konanie vedené pod sp. zn. 4 C 151/2008 je od 19. januára 2005 právoplatne prerušené do skončenia veci vedenej pod sp. zn. 6 C 32/2008, pričom táto prekážka dosiaľ neodpadla, a poukázal na to, že v zmysle § 111 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v prerušenom konaní lehoty neplynú.

Sťažovateľka a jej manžel sa sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. februára 2011 domáhali vydania nálezu, ktorým bude konštatované, že okresný súd vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 32/2008 svojím postupom porušil základné právo sťažovateľky a jej manžela na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 168/2011-63 z 24. augusta 2011 vyslovil, že postupom okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 32/2008 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky a jej manžela na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 6 C 32/2008 konal bez zbytočných prietáhov a priznal každému zo sťažovateľov finančné zadosťučinenie po 6 000 €.

Sťažovateľka sťažnosť ústavnému súdu pre porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu vo veci sp. zn. 4 C 151/2008 odôvodnila tým, že toto konanie trvá dvanásť rokov a tri mesiace. Trvanie konania má nepriaznivý vplyv na zdravotný stav sťažovateľky, právna neistota jej ničí život a rodinu, čoho dôkazom je aj úmrtie jej manžela (8. októbra 2012), ktorý sa spravodlivosti už nedožil. Konanie o vypratanie nehnuteľnosti je štandardnou agendou okresných súdov, nejde o vec skutkovo ani právne zložitú. Stupeň starostlivosti, ktorý je povinný súd venovať jednotlivému konaniu, závisí aj od významu veci, ktorý je pre sťažovateľku zásadný, pretože ide o vyriešenie jej bytovej otázky. Zvýšenú pozornosť musia súdy venovať aj veciam, v ktorých sú účastníkmi ľudia chorí alebo starí. Sťažovateľka mala v čase podania žaloby 71 rokov, dnes má 83 rokov; jej manžel mal v čase podania žaloby 68 rokov a zomrel ako 80 ročný. Dĺžka konania pred okresným súdom je aj s ohľadom na tieto osobitné okolnosti z ústavného hľadiska neakceptovateľná.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Podanie sťažovateľky možno kvalifikovať ako sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 18 ods. 1 písm. g), § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 151/2008, ktorá nie je skutkovo a ani právne zložitá, dosiaľ nerozhodol o žalobe podanej proti sťažovateľke o vypratanie nehnuteľnosti podanej ešte 26. októbra 2000.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04, IV. ÚS 220/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu veci.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu sťažovateľom označeného orgánu verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný právny prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv nepokračovalo (IV. ÚS 300/07).

Ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, k zbytočným priesťahom v konaní na označenom súde nedochádzalo, je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Ako vyplýva z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 151/2008, okresný súd na návrh sťažovateľky (a jej manžela) uznesením č. k. 5 C 233/00-29 z 22. decembra 2004 konanie prerušil do právoplatného skončenia veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 234/01 a toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 19. januára 2005. Sťažovateľka a jej manžel proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nepodali.

Okresný súd uznesenie č. k. 5 C 233/00-29 z 22. decembra 2004 odôvodnil takto:

„Na pojednávaní konanom dňa 26. 11. 2004 právna zástupkyňa odporcov v I. a II. rade navrhla konanie prerušiť až do právoplatného skončenia veci vedenej na tun. súde pod sp. zn. 11 C 234/01, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, v ktorom sú žalobcami odporcovia v I. a II. rade a žalovanou je navrhovateľka.

Z pripojeného spisu tun. súdu sp. zn. 11 C 234/01 súd zistil, že odporcovia v I. a II. rade (ako navrhovatelia) dňa 21. 09. 2001 podali návrh proti navrhovateľke (ako odporkyni) o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 20. 09. 1999.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

V konaní vedenom na tun. súde pod sp. zn. 11 C 234/01 sa nesporne rieši otázka (neplatnosť kúpnej zmluvy), ktorá bude mať význam pre rozhodnutie súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 233/00, preto súd konanie prerušil.

Podľa § 111 ods. 1 O. s. p. ak je konanie prerušené, nevykonávajú sa pojednávania a neplynú lehoty podľa tohto zákona. Ak sa v konaní pokračuje, začínajú lehoty plynúť znova.

Podľa § 111 ods. 2 O. s. p. ak je konanie prerušené podľa § 109, súd urobí všetky potrebné opatrenia, aby sa odstránili prekážky, ktoré spôsobili prerušenie alebo pre ktoré

prerušenie trvá. Len čo odpadne prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, pokračuje súd v konaní i bez návrhu.“

Prerušenie konania sp. zn. 5 C 233/00 okresným súdom za daných okolností a z uvedených dôvodov považuje ústavný súd za rozhodnutie, ktoré nie je ústavne neakceptovateľné, je riadne a zrozumiteľne odôvodnené.

Ústavný súd zistil, že konanie vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 6 C 32/2008 dosiaľ nebolo právoplatne skončené.

Pretože v prerušenom konaní neplynú lehoty a nevykonávajú sa pojednávania (§ 111 OSP), je vylúčené, aby počas prerušenia konania mohlo dochádzať k zbytočným priet'ahom súdu v takomto konaní, a to odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o prerušení konania až do momentu, v ktorom nastane skutočnosť, po vznik ktorej bolo konanie prerušené (v tomto prípade do dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia okresného súdu vo veci sp. zn. 6 C 32/2008, ktorým sa toto konanie skončí). Počas tohto obdobia nebol okresný súd vo veci s'ťažovateľky vedenej pod sp. zn. 4 C 151/2008 povinný vykonávať žiadne procesné úkony okrem tých, ktorými overoval trvanie konania vedeného pod sp. zn. 6 C 32/2008. Len čo bude konanie vedené pod sp. zn. 6 C 32/2008 právoplatne skončené, bude okresný súd povinný pokračovať v konaní sp. zn. 4 C 151/2008, a to aj bez návrhu s'ťažovateľky.

Z uvedeného vyplýva, že k namietanému porušeniu základného práva s'ťažovateľky postupom okresného súdu v označenom konaní v čase podania s'ťažnosti ústavnému súdu nemohlo dochádzať.

Na základe toho ústavný súd dospel k záveru, že s'ťažnosť podaná proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 233/00 je zjavne neopodstatnená, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní odmietol.

Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2013